

«مرجعیت ملی کنوانسیون تنوع زیستی»

به دنبال مخاطرات فراوانی که از اواسط قرن بیستم و به دلیل گسترش فعالیت‌های صنعتی و آثار منفی آن بر محیط‌زیست، تنوع زیستی و سلامت انسان ایجاد شد، کشورهای مختلف اقدام به یافتن راهکاری برای کاهش تبعات ناشی از این امر نمودند که منجر به شکل‌گیری «کنوانسیون تنوع زیستی» شد. این کنوانسیون معاهده‌ای بین‌المللی است که در ژوئن ۱۹۹۲ میلادی به تصویب رسید. ایران نیز از سال ۱۳۷۵ به‌طور رسمی به این کنوانسیون ملحق شد. این کنوانسیون تمام اکوسیستم‌ها، گونه‌ها و منابع ژنتیکی را پوشش می‌دهد و اصولی را برای تسهیم عادلانه منافع حاصل از بهره‌برداری منابع ژنتیکی تعیین می‌کند و سه هدف اصلی آن عبارت‌اند از: (۱) حفاظت از تنوع زیستی؛ (۲) بهره‌برداری پایدار از تنوع زیستی و (۳) تسهیم عادلانه منافع حاصل از منابع ژنتیکی.

تا سال ۱۳۹۷، مسئولیت این کنوانسیون بر عهده «سازمان حفاظت از محیط‌زیست» بود که بر اساس مصوبه هیات وزیران مورخ ۱۳/۰۸/۱۳۹۷، «وزارت جهاد کشاورزی» به‌عنوان «مرجعیت ملی کنوانسیون تنوع زیستی» تعیین شد و دبیرخانه آن در «سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی» مستقر شد.

پس از این اقدام، ۱۰ مرجع ملی در موضوعات مختلفی چون: «راهبرد جهانی حفاظت گیاهی»، «مناطق حفاظت شده»، «بازوی مشورتی در زمینه توصیه‌های علمی، فنی و فناوری»، «تشکیلات رده‌بندی جهانی»، «تبادل اطلاعات و همکاری‌های علمی و فناوری»، «دانش سنتی»، «تنوع زیستی دریایی و ساحلی»، «بسیج منابع» و «ارتباطات، آموزش و آگاهی بخشی عمومی در کشاورزی و منابع طبیعی و محیط‌زیست» ذیل این مرجعیت شکل گرفت.

«ارتباطات، آموزش و آگاهی بخشی عمومی (CEPA)» در مدیریت تنوع زیستی شامل ابزارها و راهبردهای مهمی برای حفاظت و بهره‌برداری پایدار از تنوع زیستی هستند. این مفاهیم علم و اکولوژی را به واقعیت اجتماعی و اقتصادی مردم پیوند می‌زنند و چراغ راهی برای اجرای کنوانسیون تنوع زیستی هستند. مرجعیت ارتباطات، آموزش و آگاهی بخشی عمومی کنوانسیون تنوع زیستی، فرایندهایی را دنبال می‌کند که موجب ایجاد انگیزه و بسیج اقدامات فردی و جمعی می‌شود و دامنه‌ای از ابزارهای اجتماعی از جمله تبادل اطلاعات، گفتمان، آموزش، و بازاریابی را در بر می‌گیرد و حوزه‌های مختلف کشاورزی، منابع طبیعی و محیط‌زیست را در بر می‌گیرد. بنا به اهمیت بالا و گستردگی مباحث مربوط به ارتباطات، آموزش و آگاهی بخشی عمومی، دو مرجعیت در ذیل کنوانسیون با این عنوان در دو بخش «کشاورزی و منابع طبیعی» و «محیط‌زیست» ایجاد شده است که در این مراجع نمایندگان مختلفی از دستگاه‌های مختلف دولتی و غیردولتی عضو هستند و با هماهنگی و همکاری یکدیگر، اهداف یاد شده را پیگیری می‌نمایند.

لازم به ذکر است که دبیرخانه «مرجعیت کمیته مشورتی ارتباطات، آموزش و آگاهی بخشی عمومی در کشاورزی و منابع طبیعی» از سال ۱۳۹۸ در «دفتر ترویج دانش و فناوری کشاورزی» مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی مستقر است. علاقه‌مندان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر به سایت مرجعیت ملی کنوانسیون تنوع زیستی به آدرس irancbd.areeo.ac.ir مراجعه نمایند.